

спеціальним режимом інвестиційної діяльності : наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції та інших органів [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0217-05>.

7. Про затвердження Нормативів вартості створення одного робочого місця у різних галузях економіки Наказ Державного ко-

мітету України з будівництва та архітектури від 19.07.2002 із змінами від 09.11.2004 р. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0628-02>.

8. Єгорова, О.О. Території пріоритетного розвитку в Україні: проблеми та перспективи / О.О.Єгорова // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2011. – Вип. 32. – С. 76–79.

УДК 338.2

Замлинський В.А.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку, аудиту і статистики
Одеського інституту фінансів*

Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі

СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РИНКУ

В статті загалом теоретичні підходи та розроблені практичні рекомендації щодо поживлення інвестиційного ринку як складової інноваційної моделі економіки України. Відмічено, що важливою умовою успішної глобальної трансформації економіки України є реалізація її інвестиційного потенціалу. Сучасні тенденції розвитку інвестиційного ринку України повинні відповідати світовому механізму роботи ринку інвестицій. Проблема фінансування інноваційного розвитку повинна бути знята шляхом активного впровадження венчурного капіталу за умови державного-приватного партнерства. У розбудові програм і проєктів обов'язкова рівноправна участь трьох сторін: держави, власників інноваційних структур та венчурних капіталістів.

Ключові слова: інвестиційна політика, інноваційний розвиток, державна регуляція інвестиційного процесу, інвестиційні ресурси, венчурний капітал, елементи ринку інвестицій, інноваційно-інвестиційний механізм, економічний розвиток.

Zamlynskiy V.A. СТРУКТУРНЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ ИНВЕСТИЦИОННОГО РЫНКА

В статье обобщены теоретические подходы и разработаны практические рекомендации по активизации инвестиционного рынка как составляющей инновационной модели экономики Украины. Отмечено, что важным условием успешной глобальной трансформации экономики Украины является реализация ее инвестиционного потенциала. Современные тенденции развития инвестиционного рынка Украины должны соответствовать мировому механизму работы рынка инвестиций. Проблема финансирования инновационного развития должна быть снята путем активного внедрения венчурного капитала при условии государственного-частного партнерства. В развитии программ и проектов обязательно равноправное участие трех сторон: государства, владельцев инновационных структур и венчурных капиталистов.

Ключевые слова: инвестиционная политика, инновационное развитие, государственная регуляция инвестиционного процесса, инвестиционные ресурсы, венчурный капитал, элементы рынка инвестиций, инновационно-инвестиционный механизм, экономическое развитие.

Zamlynskiy V.A. STRUCTURAL ELEMENTS OF THE INVESTMENT MARKET

The articles summarize theoretical approaches and develop practical recommendations for revitalizing the investment market as part of an innovative model of economy of Ukraine. It is noted that an important condition for the successful transformation of the global economy of Ukraine is the realization of its investment potential. Modern trends in the investment market in Ukraine must meet the mechanism of global investment market. The problem of financing innovative development must be removed through active implementation of venture capital for public-private partnerships. In the development of programs and projects mandatory equal participation of three parties: the state, the owners of structures innovation and venture capitalists.

Keywords: investment policy, innovation development, government regulation of the investment process, investment funds, venture capital, investment market elements, mechanism innovation and investment, economic development.

Постановка проблеми. Сьогодні, в умовах глобалізації економіки, очікується поживлення світових інвестиційних процесів, збільшується попит на інвестиційні ресурси, які потрібні підприємству для реалізації своєї інвестиційної стратегії у сфері реального і фінансового інвестування. Активізація економічного розвитку неможлива без аналізу структури, тобто елементів, які взаємодіють між собою, чинників, які стримують або збільшують грошові потоки. Розвиток торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва з країнами ЄС після підписання Угоди про асоціацію між Україною і ЄС 27 червня 2014 року є пріоритетним завданням економічної політики інтеграції України у європейський ринок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням теоретичних і практичних аспектів розвитку інноваційного ринку у сучасних умовах господарювання присвячені наукові розробки відомих українських і зару-

біжних учених: А. Андрійчука, М. Бутка, В. Будкіна, В. Геєця, І. Гришової, А. Гальчинського, С. Козьменко, І. Крюкової, В. Кузьменка, Ю. Лупенка, І. Макаренко, М. Маліка, А. Мертенса, В. Онищенко, Л. Семіва, В. Семиноженка, О. Трофімчука, М. Чумаченка, Й. Шумпетера та інших вчених-економістів.

Однак, незважаючи на наявність значної кількості наукових праць, присвячених питанням стратегічного розвитку інноваційного ринку, слід зазначити про необхідність постійного його вдосконалення в умовах виведення національної економіки України з кризового стану, підписання економічної угоди з ЄС, що обумовлює актуальність та необхідність даного дослідження.

Мета статті полягає в узагальненні структурних елементів інвестиційного ринку та розробленні практичних рекомендацій щодо реалізації інноваційної моделі економіки України.

Вклад основного матеріалу. За рівнем економічного потенціалу Україна вважається привабливою майже чверть століття, але за ефективністю його використання знаходиться в другій сотні країн світу, серед країн Африки та Азії. Світовий досвід інших країн з перехідною економікою свідчить, що національна економіка, яка претендує на гідне місце у глобальному економічному просторі, потребує залучення іноземних інвестицій. Інвестиційні фонди, які націлені на роботу з підприємствами шляхом створення бізнес-моделей та спільних інноваційних проєктів, сприяють формуванню національних інвестиційних ринків, роблять їх більш динамічними, здатними здолати територіальні перепони та призвести до інтеграції національного ринку у світовий.

Окрім підприємств, суб'єктами попиту на інвестиційні товари і інструменти виступають інші учасники економічного процесу, що здійснюють підприємницьку діяльність. Пропозиція інвестиційних ресурсів, товарів і інструментів надходить від підприємств-виробників товарів, власників нерухомості, власників нематеріальних активів, емітентів, різноманітних фінансових інститутів шляхом створення бізнес-планів. Венчурна індустрія та інші зацікавлені структури відбирають для роботи найбільш інноваційні та успішні компанії, втручаються у їх бізнес шляхом надання додаткових фінансових ресурсів, власного досвіду просування на ринку, що у більшості випадків призводить до економічного зростання компанії та обопільного отримання прибутків.

Ціна на інвестиційні товари і інструменти в системі ринкових відносин формується з урахуванням їх інвестиційної привабливості під впливом попиту і пропозиції. Ця вартість свідчить про фінансові інтереси продавців і клієнтів інвестиційних продуктів і інструментів в певних критеріях функціонування інвестиційного ринку. Вартістю інвестиційних ресурсів виступає традиційно ціна відсотка, яка створюється на ринку грошових коштів.

Як предмет підприємницької діяльності бізнесу інвестиції вважаються носіями прав власності. Спочатку це розділення відбулося у сфері функціонування грошового капіталу, що залучається до інвестиційного процесу (у міру виникнення і розвитку кредитних відносин), а потім і реального капіталу (у міру виникнення і розвитку лізингових відносин).

У сучасному бізнесі, який вживає різні форми грошових коштів в інвестиційному процесі, є можливість володіти правами розпорядження за умовою відсутності права приналежності до нього. Прикладом такого розподілення прав вважається функціонування грошових коштів в системі інвестиційно-грошових інститутів.

Основний капітал, який інвестується, як предмет власності має можливість бути носієм всіх форм даної власності – персональною, приватною, колективною особою... Капітал є носієм статусу власності і виступає перш за все як накопичений інвестиційний ресурс. Проміжок часу між інвестуванням грошових коштів і здобуттям інвестиційного заробітку характеризується різним інтервалом, який є визначальним у оцінюванні ступеню ризику.

Відповідно перед інвестором завжди стоїть альтернатива тимчасової переваги використання капіталу – вибрати для інвестиційної діяльності коротко- або довгострокові об'єкти (інструменти) інвестування з відповідно диференційованим рівнем інвестиційного доходу.

Ризик є найважливішою характеристикою інвестицій, що пов'язано із всіма їх формами і видами.

Інвестор постійно зобов'язаний осмислено йти на господарський ризик, який може призвести до вірогідного зниження або неотримання суми прогнозованого інвестиційного заробітку, а ще вірогідною втратою (вибірковою або досконалою) інвестованих грошових коштів. Поняття ризик і рентабельність вкладень в підприємницькій діяльності інвестора пов'язані.

Чим вище очікуваний інвестором рівень прибутковості інвестицій в будь-якій з їх форм, тим вище (за інших рівних умов) буде супутній йому рівень ризику і навпаки. Іншими словами, об'єктивний зв'язок між рівнями прибутковості і ризику інвестицій носить прямо пропорційний характер.

Різні форми і види інвестицій мають різний ступінь ліквідності. Ці відмінності визначаються ступенем мобільності різних форм капіталу як інвестиційного ресурсу, функціональними особливостями конкретних видів реальних інвестиційних товарів (інвестиційних об'єктів) і інвестиційними якостями різних фінансових інструментів інвестування, рівнем розвитку інвестиційного ринку і характером його державного регулювання, кон'юнктурою інвестиційного ринку і окремих його сегментів, що склалася, і іншими умовами.

Основним параметром оцінки ступеню ліквідності різних форм і видів інвестицій виступає рівень їх ліквідності. Він визначається з урахуванням періоду часу, протягом якого інвестований в різні об'єкти і інструменти капітал може бути конвертованим в грошову форму без втрати його реальної ринкової вартості. Чим нижче вірогідний період конверсії раніше інвестованого грошових коштів у валютну форму, тим найбільш високим рівнем ліквідності характеризується той або інший розряд вкладень. Мобільність вкладень вважається тією причиною, яка пояснює відбір певних їх форм і видів при моделюванні потрібного значення їх майбутньої прибутковості.

З урахуванням розглянутих основних характеристик економічна суть інвестицій підприємства в загальному вигляді може бути сформульована таким чином: вкладення компанії вважаються інвестицією грошових коштів в усіх його формах в різні об'єкти його господарської діяльності з метою здобуття вигоди, а також придбання іншого фінансового або неекономічного результату, втілення якого ґрунтується на ринкових принципах у тісному взаємозв'язку з терміном здійснення операції, ризиками і ліквідністю.

Відомо, що модель соціально-економічного зростання отримує енергією позитивного розвитку тоді, коли забезпечується достатніми, ефективно використовуваними інвестиціями. Без належного аналізу інвестиційного середовища неможливо достеменно визначити причини економічної кризи. Головним серед них, як доводить світовий досвід, є підприємець, виробник матеріальних цінностей.

Інноваційна фінансова дисципліна розцінює інвестиційне середовище за майже всіма категоріями: циклами, законодавчим постачанням, інфраструктурою, ризиками, інвестиційним кліматом...

Щоб забезпечити стабільне економічне зростання, господарська система будь-якої держави повинна володіти інструментами протидії негативному впливу зовнішнього інвестиційного середовища. Це особливо важливо в епоху глобалізації економіки, коли формуються міжнародні потоки капіталів, товарів тощо. Справедливість такого висновку підтвердила світова фінансова криза, яка наприкінці другого тисячоліття охопила більшість держав і вкрай негативно (у формі «втечі» капіталу) вплинула на розвиток більшості країн Сходу.

Інвестиційний процес будь-якої країни розвивається у внутрішньому й зовнішньому середовищах. Несприятливі внутрішні умови функціонування економіки знижують його ефективність і посилюють внутрішній опір інвестиційного середовища.

Зовнішнє інвестиційне середовище з'являється тоді, коли та чи інша держава не виконує конкретних міжнародних умов, що унеможлиблює участь у світовому народногосподарському процесі. Серед інших важливих чинників, які безпосередньо впливають на інвестиційний процес, – політичний. Інвестори роблять свої вклади лише у стабільну та надійну країну.

Незважаючи на це, Джордж Сорос – голова Soros Fund Management – пропонує ввести безкоштовне страхування інвестицій від політичних ризиків для зацікавлених у входженні на новий та багатообіцяючий ринок шляхом інвестування найбільш привабливих галузей економіки України. На його думку, «...цим ЄС врятує не тільки Україну, але і себе самого» [1]. Для формування сприятливого інвестиційного клімату в економічній практиці пропонується застосовувати такі методологічні положення: інвестиційний клімат має забезпечувати баланс інтересів всіх учасників інвестиційної діяльності та бути стабільним і досить гнучким; для різних інвестицій необхідний відповідний режим їх стимулювання; інвестиції покликані забезпечувати впровадження у виробництво інноваційних факторів розвитку; інвестиції повинні бути чітко збалансовані з процесами відтворення робочої сили шляхом створення необхідної кількості ефективно функціонуючих робочих місць; інвестиційна діяльність не повинна порушувати комплексні властивості економічної стійкості та безпеки господарських систем, а також екологічних умов регіонів та економіки в цілому.

Таким чином, ми можемо виділити основні методи, що визначають інвестиційне середовище:

а) інституційні: внутрішня і зовнішня політична стійкість, національне законодавство, а також політика в країні умовно іноземних вкладень, економічна перевага, цивілізація;

б) фінансові: суспільна межа економіки, місткість фондового ринку, межа банківської сфери, стійкість державної валюти, ринкова і інвестиційна, фактори виробництва;

в) соціально-психологічні: соціальний рівень розвитку суспільства, рівень кваліфікаційної підготовки робочої сили, доступ до факторів виробництва.

Саме поняття інвестиції (від лат. Investio – одягаю) значить вкладення капіталу в галузі економіки як в самій країні так і за її межами [2].

Вкладення коштів у реалізацію різних проектів несуть у собі задачу досягнення визначених цілей у залежності від проведеної підприємством політики. Цілі можуть бути всілякими: підвищення рентабельності виробничого процесу, заміна застарілого устаткування, і як наслідок – підвищення ефективності, розширення виробництва, збільшення частки ринку, технологічний прорив і т.д.

Реалізація інвестиційних проектів являє собою нову й у недостатньому ступені вивчену сферу діяльності підприємств на українському ринку. Інвестиційний проект – це процес здійснення комплексу взаємозалежних дій, спрямованих на досягнення визначених фінансових, економічних, соціальних, інфраструктурних і в деяких випадках політичних результатів. Основним інструментом реалізації інвестиційного проекту є бізнес-план, що являє собою техніко-економічне і фінансове обґрунтування ефективності інвестицій.

У нинішніх реаліях вищий менеджмент українських підприємств розглядає проблему залучення інвестицій лише з погляду одержання кредиту в банку. І навіть цей процес представляється йому досить простим, не потребуючим підготовки передінвестиційної документації. Результатом непрофесійного підходу до питань реалізації інвестиційних проектів, а також слаборозвиненої законодавчої, податкової бази і ризиків, що випливають з нестабільної політичної та економічної ситуації, спостерігається відсутність прагнення у вітчизняних і іноземних інвесторів вкладати кошти в українську економіку. Українські підприємства можна поділити на дві групи. Перша – великі підприємства, що мають можливість залучити українські і іноземні консалтингові компанії з метою професійної підготовки і реалізації інвестиційного проекту для подальшого виходу на ринок капіталу, як правило, міжнародного.

Друга група – це дрібні і середні підприємства, на частку яких приходиться основний обсяг інвестицій і, як наслідок, вони складають основну частку ВВП. Однак саме ця категорія підприємств не в змозі відповідним чином розробити повноцінний бізнес-план інвестиційного проекту в зв'язку з низьким професійним рівнем середньої і вищої ланки управління і недостатністю фінансових засобів для трудомісткої і капіталомісткої роботи. Хоча необхідно відзначити, що причиною відсутності інвестицій є не тільки внутрішні проблеми господарства, але і відсутність належного інвестиційного клімату на макрорівні, що веде до зниження обсягу приваблюваних ресурсів вітчизняними підприємствами і подорожчання планованих інвестицій.

Для ефективної реалізації інвестиційного проекту вище керівництво повинно мати чітку «інвестиційну філософію» (investment philosophy), тобто усвідомити для себе стратегію розвитку власної компанії і напрямки інвестицій. Це може бути філософія росту – висока рентабельність проекту і високий ризик; філософія розвитку – модернізація і розширення виробництва; філософія екстенсивного або інтенсивного зростання; філософія захоплення ринку і т.д.

Підприємству необхідно мати цілі інвестування (investment objective) – об'єкт напрямку інвестицій: нове обладнання, нерухомість, портфельні інвестиції, нематеріальні активи і т.д. Якщо підприємства мають більш-менш виразну філософію й уявляють собі мету, то з третім елементом ланки інвестиційного проекту виникають проблеми. Це управління інвестиціями (investment management) – професійна діяльність усіх структурних підрозділів підприємства в справі досягнення поставлених цілей відповідно до раніше розробленого бізнес-плану інвестиційного проекту.

Інвестиційний ринок забезпечує мобілізацію вільних фінансових ресурсів у інвесторів для найбільш ефективного використання суб'єктами господарювання. Головне значення інвестиційного ринку у сучасній економічній системі полягає в акумуляції заощаджень економічних агентів і використання цих коштів для створення нового капіталу і розширення масштабів господарської діяльності.

Згідно нашому переконанню інвестиційна привабливість повинна розглядатися на рівні держави, галузі, регіону, компанії. Фірма в даній системі вважається кінцевим елементом інвестицій, в якому реалізуються конкретні плани. Для стратегічного інвестора будуть досить переконливими аргументи інвестування коштів, наприклад, у м'ясо-молочний комбінат, якщо формування даної структури у маш-

табах міжнародної економіки не будуть розташовуватися у кризовому секторі.

Розглянемо умови формування інвестиційної привабливості країни, що є найбільш прийнятними при виборі і реалізації міжнародних проектів. У фінансовій літературі є різні визначення інвестиційної привабливості, або інвестиційного клімату країни як сукупність політичних, правових, фінансових і соціальних критеріїв, які гарантують інвестиційну активність українських і іноземних інвесторів. Можна виділити систему причин, згрупованих таким чином:

а) політико-правове середовище, яке характеризується політичною стійкістю співтовариства, наявністю і стійкістю нормативної бази підприємницької і інвестиційної діяльності, заставою рівноправ'я форм приналежності і вкладень в перехідний період;

б) фінансове середовище, або стійкість валюти, темпи підйому економіки, режим оподаткування і грошової регуляції фінансово-кредитної системи, платоспроможність внутрішнього ринку;

в) ресурси і інфраструктура, соціально-культурне середовище, екологія.

До кількості більш знаних західних систем оцінок інвестиційної привабливості і ризиків належать рейтинги Institutional Investor, Euromoney, Business Environment Risk Index (BERI).

У рейтингу BerI оцінюється політична стійкість, націоналізація, девальвація, платіжний баланс, темпи фінансового підйому, витрати, згідно заробітній платі, продуктивність праці, інфраструктура, умови кредитування.

Україна увійшла в список 20 країн, що стали найбільшими одержувачами прямих іноземних інвестицій у 2011–2013 роках, зайнявши 18-те місце за даними експертів Конференції ООН з торгівлі і розвитку [3]. Індекс інвестиційної привабливості – це оцінка інвестиційної привабливості України, що проводиться Європейською Бізнес Асоціацією і ґрунтується на регулярному моніторингу бізнес-клімату першими особами компаній-членів Асоціації. Моніторинг бізнес клімату показав зростання індексу у першому кварталі 2014 року до 2,72, що свідчить про хвилю можливого підйому економіки [4].

Аналіз оціночних чинників дозволяє віднести Україну в цілому до категорії країн із середнім рівнем розвитку. Проте при всіх інших сприятливих обставинах невирішеність проблеми власності на землю різко знижує її привабливість як об'єкта довгострокових вкладень. Також до проблемних питань слід віднести нерациональне податкове навантаження, яке сприяє розвитку тіншового сектору економіки та виплаті заробітної плати у «конвертах», відсталість фондового ринку, незадовільний економічний стан основної маси компаній у сучасних умовах політичної нестабільності. Але Україна володіє потужнішим промислово-виробничим потенціалом, розвинутою інфраструктурою, вдалим географічним розташуванням.

Галузева система іноземних вкладень створюється в головному за рахунок внутрішньої торгівлі, харчової індустрії, машинобудування і металообробки, грошових послуг. Серед інших секторів економіки ваговими є захист здоров'я, побутове обслуговування, зовнішня торгівля, будівництво, хімічна індустрія.

Структура іноземного інвестування по регіонах України характеризується традиційним залученням прямих інвестицій в економіку Києва, Одеської, Дніпропетровської, Донецької, Львівської областей. В цілому можливо помітити створення конкретних умов, які впливають на формування інвестування в Україні:

- домінуюча чисельність інвесторів з держав, які розвиваються (згідно чисельності вкладень) і партнерів, з промислово розвинених держав (згідно розміру вкладень);

- поступове зменшення долі вкладень з пострадянських держав;

- здійснення єдиних інвестиційних планів, зазвичай на двосторонній основі;

- орієнтація компаній із закордонними вкладеннями на створення продуктів, якими ринки фактично насичені (наприклад комп'ютерна техніка конкретних класів), і на сферу послуг;

- обережність західних партнерів щодо збільшення інвестицій, що обумовлено відсутністю надійних гарантій по їхньому захисту, наявністю прямого і непрямого контролю за такими інвестиціями, невідпрацьованість стратегії і тактики виходу на практично невідомий і раніше закритий ринок;

- активність малих закордонних фірм, що орієнтовані на швидке повернення невеликих інвестицій або вигоду від разових операцій, по суті, посередницьких або відверто спекулятивних;

- нерівномірність розподілу інвестицій по галузях і регіонах України, їхня зосередженість у промислових центрах України;

- збільшення частки майнових вкладів іноземних інвесторів в єдиних розмірах вкладень, слабе впровадження механізмів грошового ринку для інвестування.

Характеризуючи стан іноземного інвестування в економіку України в цілому, його можна визначити як кризовий в порівнянні з динамічними процесами, що відбуваються в міжнародній економіці.

Як кризовою можна також охарактеризувати і внутрішню інвестиційну сферу. Найкращим показником привабливого інвестиційного клімату для іноземного інвестора є активні внутрішні інвестиції. У Україні виникає безумовне і умовне зменшення інвестиційних ресурсів, згідно оцінкам професіоналів, для стійкого фінансового підйому вкладення зобов'язані становити 20-25% валового внутрішнього продукту. В даний час інвестиції здійснюються переважно у короткострокові проекти, зменшується інвестиційна активність у базових галузях народного господарства, слабо завантажені будівельні комплекси. Питома вага довготривалих інвестиційних кредитів у ряді банків налічує відсотки, а то і долі відсотка.

Інвестиційна галузева привабливість. У виборі галузевих напрямів інвестування, зокрема, Всесвітній банк керується наступними групами причин як аспектами для ухвалення рішень:

- ринкові;
- конкурентні;
- бар'єри входження в галузь;
- бар'єри виходу підприємства з галузі;
- взаємовідносини з постачальниками;
- технологічні фактори;
- соціальні фактори.

До першої групи відносяться розмір ринку, темп зростання його потенціалу, циклічність попиту, еластичність цін, прибутковість, диференціація продукту.

Друга категорія причин розцінює положення конкурентній боротьбі галузевого ринку, присутність рівних конкурентів, напруженість конкурентній боротьбі, рівень кваліфікації суперників, присутність продуктів-замінників, завантаження потужностей.

Третя категорія вивчає капіталоємність галузі, присутність каналів розподілу і доступ до сировинних ресурсів, захищеність з боку країни.

Четверта категорія дозволяє перевірити наявність лімітації можливого виходу з схеми інвестування, кваліфікацію активів і вірогідність їх перепрофілювання і вживання іншим призначенням. Взаємини з постачальниками характеризуються наявністю постачальників, інтенсивністю конкурентної боротьби для формування стратегічних союзів і налагодженні стосунків з постачальниками сировини.

До соціальних причин, які формують галузеву привабливість, належать демографічні процеси, рівень охоплення працюючих профспілками та дія публічних організацій.

Оцінюючи галузеву привабливість України згідно приведеним групам причин, можливо зробити висновок, що більш активні інвестиційні процеси необхідно відстежувати у високорентабельних сферах, які не мають великої потреби у значних інвестиційних ресурсах. Це, насамперед, сфера торгівлі, переробка сільськогосподарської продукції, легка та харчова промисловість.

Інвестиційна привабливість підприємства – це інтегральна характеристика окремих підприємств як об'єктів майбутнього інвестування з позицій перспективності розвитку, обсягів і перспектив збуту продукції, ефективності використання активів, їх ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стану. Для оцінки інвестиційної привабливості можуть бути використані різні фінансові коефіцієнти. Їх склад визначається виходячи з цілей і глибини аналізу фінансового стану. Такими синтетичними показниками є оборотність активів, прибутковість капіталу, фінансова стабільність, ліквідність активів і ін.

Оцінка інвестиційної привабливості діючого підприємства насамперед припускає виявлення стадії її життєвого циклу. У теорії ринку виділяється сім таких стадій:

- 1) «народження» до 1-го року;
- 2) «дитинство» 1-2 роки;
- 3) «юність» 3-5 років;
- 4) «рання зрілість» 6-10 років;
- 5) «остаточна зрілість» 11-20 років;
- 6) «старіння» 21-25 років;
- 7) «смерть» від 26 років.

Загальний період всіх стадій життєвого циклу компанії орієнтується імовірно в 20-25 років, після чого вони припиняють існування або поживляються на новітній базі та з новим складом власників і топ-менеджерів.

Інвестиційно-привабливими вважаються компанії, які перебувають в процесі підйому, тобто на перших 4 стадіях власного становлення. На стадії «кінцевої зрілості» інвестування може бути лише в тому разі, якщо продукція компанії володіє досить високою долею ринку, а розмір вкладень в технічне переозброєння незначна і вкладення мають всі шанси окупитися в найкоротший строк.

На стадії «старіння» інвестування, як правило, недоцільно, за винятком тих випадків, коли намічається велика диверсифікованість продукції, що випускається (товарів, послуг), тобто визначене перепрофілювання підприємства (у цьому випадку

можлива визначена економія інвестиційних ресурсів у порівнянні з новим будівництвом).

У цих цілях за ряд останніх років аналізуються наступні показники:

- динаміка обсягу продукції;
- динаміка загальної суми активів;
- динаміка суми власного капіталу;
- динаміка суми прибутку.

По темпах зміни цих показників можна судити про стадії життєвого циклу підприємства. Вищі темпи приросту характеристик за ряд років притаманні стадії «юність» і «рання зрілість»; стабілізація основної маси перерахованих характеристик притаманні стадії «остаточна зрілість», а пониження – стадії «дрякління». Такий аналіз дозволяє оцінити можливість прибутковості і терміни повернення інвестуємих коштів, а також виявити найбільш значимі по фінансових наслідках інвестиційні ризики.

Висновки. Враховуючи вплив останніх політичних і фінансових процесів на економічну діяльність підприємств, виникає необхідність у дослідженні структурних елементів інвестиційного ринку з метою його негайної активізації, а також всебічного сприяння залученню й ефективному використанню іноземних інвестицій для забезпечення розвитку економіки України, прискорення її інтеграції в європейську і світову економічні системи. Проведене дослідження свідчить про необхідність подальшої розробки механізму розвитку інноваційних проектів, зокрема за допомогою венчурного капіталу, посилення контролю за дотриманням законодавства, спрямованого на стимулювання інтеграційних процесів між інвестором, виробництвом, переробкою та споживачем. Викладені в статті положення дозволяють зробити висновки, що інноваційна модель розвитку передбачає поступове входження економіки у зону вільної торгівлі, оскільки підписання Угоди про асоціацію з ЄС сприятиме наближенню законодавства та регуляторного середовища України до вимог ЄС, а відтак усунує нетарифних торговельних бар'єрів, що також сприятиме інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС, яке ґрунтується на впровадженні принципово нових технологій та додаткових фінансових джерел, застосуванні нових правил ведення бізнесу у глобальному економічному просторі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Джордж Сорос. Як ЄС може врятувати Україну. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.theguardian.com/business/2014/may/29/how-eu-can-save-ukraine-political-risk-insurance>.
2. Економічний тлумачний словник: власність, приватизація, ринок цінних паперів (українсько-англійсько-російський) / Л.М. Алексєнко, В.М. Олексєнко. – Тернопіль: Астон, 2003. – 672 с.
3. Доповідь начальника Головного управління промисловості, транспорту та зв'язку Київської міської держадміністрації Кір'яна В.А. на міжнародному форумі «Інновації. Інвестиції. Інтеграція» [Електронний ресурс] // Регіональна інноваційно-інвестиційна політика в промисловості міста. – Режим доступу: <http://www.innovation.com.ua/>.
4. Європейська бізнес асоціація. Індекс інвестиційної привабливості. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.eba.com.ua/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=7&Itemid=13&lang=uk.